

Statsforvalteren i Nordland

Tilsynsrapport

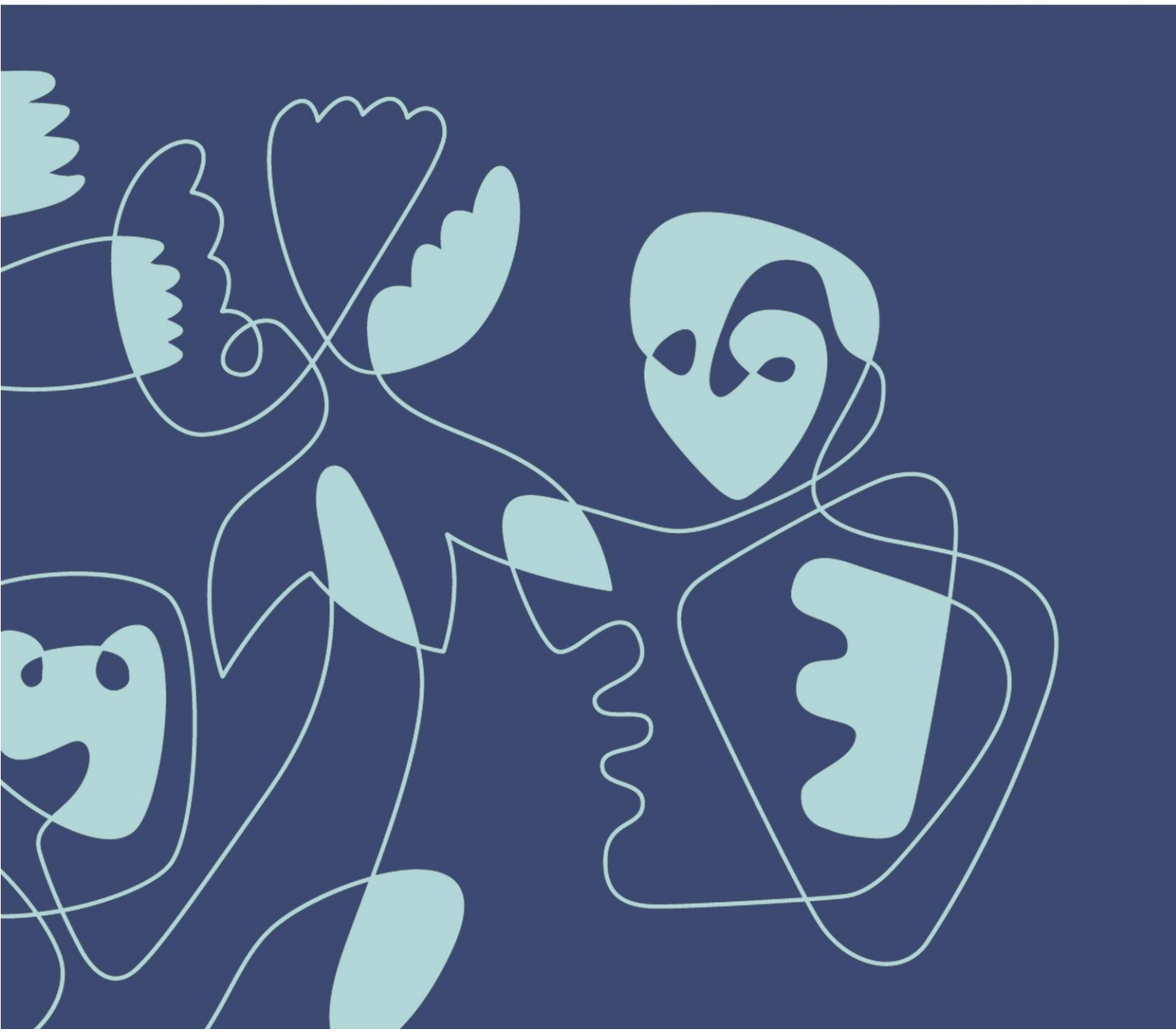
Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

TILSYNSRAPPORT - VEDTAK

Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø,
Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte og
Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

Fauske kommune - Vestmyra skole

10. november 2020

Sammendrag

Statsforvalteren (tidl. Statsforvalteren) i Nordland gjennomfører tilsyn med Fauske kommune, Vestmyra skole. Tilsynet ble åpnet gjennom brev av 15.09.2020.

Hovedtema for tilsynet er skolemiljø og elevens utbytte av opplæringen. Tilsynet har tre deler:

1. Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø
2. Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
3. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

2

Formålet tilsyn på disse områdene er å prøve å avdekke om skolen jobber godt nok med temaene, og at arbeidet er innenfor regelverket. På bakgrunn av vårt kjennskap til skolen og kommunen, våre interne statistikker og resultater fra nasjonale undersøkelser og prøver, har vi valgt ut Vestmyra skole for å kontrollere om kommunen og skolen følger opplæringsloven med forskrifter. I tillegg ønsker vi at tilsynet bidrar til å øke regelverksforståelsen og regelverksetterlevelsen både i kommunen og på skolen.

For beskrivelse av funnene i tilsynet, viser vi til kapittel 5 i denne rapporten.

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport i desember 2020, og har uttalt seg innen fristen. På bakgrunn av kommunens uttalelse har vi gjort en korrigerende rapport. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting, jf. kap. 5.

Kommunen har **rettefrist til 30.04.2021**.

Innhold

Sammendrag.....	2
1 Innledning.....	4
1.1 Kort om kommunen	4
1.2 Om gjennomføringen av tilsynet	4
2 Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø.....	5
2.1 Rettslige krav	5
2.2 Våre observasjoner og vurderinger	5
2.3 Våre konklusjoner	10
3 Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte	10
3.1 Rettslige krav	10
3.2 Våre observasjoner og vurderinger	10
3.3 Våre konklusjoner	13
4 Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring.....	13
4.1 Rettslige krav	13
4.2 Våre observasjoner og vurderinger	14
4.3 Våre konklusjoner	18
5 Våre reaksjoner	18
5.1 Pålegg om retting.....	18
5.2 Oppfølging av påleggene	19
6 Dere har rett til å klage.....	19
Vedlegg: DOKUMENTASJON	20

1 Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30. I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter. Dersom skolen ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

4

Informasjonen vi har brukt i tilsynet har vi fått gjennom skolens egenvurderinger i RefLex, intervjuer med personalet, rektor og øvrig ledelse, samt innsendt dokumentasjon. Vi har også hatt samtaler med foresatte i FAU og elever.

1.1 Kort om kommunen

Fauske kommune ligger i indre del av Salten, og har rundt om 9750 innbyggere. Kommunen grenser mot Saltdal, Sørfold og Bodø. Kommunen består av tettstedet Fauske (kommunesenter), samt bygdene Finneid, Valnesfjord og Sulitjelma hvor det også er skoler.

Skoleåret 2019/20 hadde Fauske kommune 1014 elever ifølge Skoleporten. Vestmyra skole er den største skolen i kommunen med ca. 670 elever fordelt på 29 klasser og i overkant av 80 lærere der rundt om 55 har kontaktlærerfunksjon. Ledelsen består av rektor, assisterende rektor og tre inspektører. Dagens rektor har vært ansatt siden skoleåret 2017/18. Skolen er mottaksskole for flerspråklige elever, og fra femte klasses trinn kommer det elever fra Finneid som er en 1-4-skole. Vestmyra ligger i sentrum av Fauske og er en ny «baseskole» med et stort uteområde med mange aktivitetsmuligheter. 160 elever på 1.-4. trinn, 261 elever på 5.-7. trinn og 246 elever på 8.-10 trinn.

Kommunen hadde i 2015 tilsyn på elevenes utbytte av opplæringen, i 2017 på individuell plan etter introduksjonsloven og i 2018 tilsyn på tema aktivitetsplikten etter kap. 9A.

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Fauske kommune i brev av 15.09.2020. Dere ble pålagt å levere dokumentasjon til oss, og vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

Vi har kontrollert følgende temaer:

1. Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven kap. 9A: §§ 9 A-3 og 9 A-8.
2. Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 første og andre ledd og § 3-10 andre ledd bokstav a.
3. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10, jf. opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4 og barnekonvensjonen art. 3 og 12.

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å avdekke områder skolen ikke jobber godt nok med. Tilsynet skal bidra til å øke regelverksforståelsen og regelverksetterlevelsen i kommunen og på skolen. I denne rapporten har vi konkludert om skolen overholder lovkravene som er fastsatt i opplæringsloven når det gjelder utvalgte tema.

Fauske kommune og Vestmyra skole har fått lese og kommentere på den foreløpige rapporten. Dette har vi gjennomgått, vurdert og korrigert feil. Vi presenterer i det følgende våre vurderinger, konklusjoner og pålegg om retting.

2 Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø

2.1 Rettslige krav

Elevene skal få delta i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for å skape et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-8 første ledd. Elevene kan bli involvert gjennom for eksempel aktiviteter og dialog i hverdagen, og gjennom planlagte samtaler og møter. Hvordan elevene skal ta del i arbeidet, skal dere tilpasse til saken og elevenes alder og forutsetninger.

Rektor skal jobbe for at alle som jobber på skolen, skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal også jobbe for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet, jf. opplæringsloven § 9 A-3. For å få til dette må lærerne ha nødvendig kompetanse og tilstrekkelig tid. Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, på trygghet og sosial tilhørighet. Arbeidet skal strekke seg lenger enn å hindre krenkelsers, og det må omfatte holdninger, verdier, undervisningspraksis, relasjoner og ledelse.

Skolen skal evaluere arbeidet med skolemiljøet basert på synspunkter fra ansatte, elever og foreldre, jf. opplæringsloven § 9 A-3. Dersom evalueringen viser at skolen ikke oppfyller kravene som følger av opplæringsloven kapittel 9A, må skolen gjøre endringer i måten det jobbes på, slik at kravene blir oppfylt.

2.2 Våre observasjoner og vurderinger

Vestmyra skole har vært med i den statlige satsingen *Inkluderende barnehage og skolemiljø (IBS) pulje 1* fra 2017. Denne læringsmiljøsatsingen er et tilbud til skoler som ønsker å jobbe med læringsmiljø og mobbing, og som får støtte og veiledning fra egne ressurspersoner i kommunen. I forbindelse med satsingen har alle skoler i Fauske kommune arbeidet med boka «Se eleven innenfra» (2016 av Skaalvik og Skaalvik).

Vestmyra skole brukte skoleåret 2018/2019 til å arbeide med boka «Se eleven innenfra»: lese kapittel for kapittel, reflektere og overføre til egen praksis. «Se eleven innenfra» skal bidra til at personalet fremmer gode relasjoner lærer – elev og elev - elev. Boka handler om det å få de voksne til å stille de

rette spørsmålene med de rette holdningene, slik at elevene skal få de rette refleksjonene, og at elevene selv ser hvordan de kan bidra få til utfallet av situasjoner de står i.

I opplæringsloven § 9 A-8 første ledd er kravet **at elevene skal få delta i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for å skape et trygt og godt skolemiljø.**

Gjennom tilsynet svarer lærerne at elevene får delta i arbeidet blant annet gjennom aktive elevråd, fordelt på trinnene 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8.-10. trinn. Temaet trivsel står på agendaen til hvert elevrådsmøte. Det er lagt ved i dokumentasjon at skolen har tidfestet møtene i et årshjul.

6

Alle klassene gjennomgår trivselsreglene hver høst. Lærerne beskriver at elevene er delaktige, og lærer og elever diskuterer reglene som til slutt blir valgt ut. Det blir også nevnt at klassene hver høst gjennomfører et manifest mot mobbing. Gjennom dette arbeidet forplikter elevene og de voksne seg til at det skal være nulltoleranse mot mobbing. Klassen utformer ulike plakater til manifestet, som for eksempel håndtrykk av hender i felles ring, og plakaten henger synlig i hvert klasserom. Lærerne forteller at de gjennomfører elevsamtaler med elevene, der elevene får spørsmål om hvordan de trives på skolen, hvordan de opplever at andre har det på skolen og på skoleveien, og hvordan de ser på seg selv som en god klassevenn. Elevrådsrepresentantene bekrefter at klassene jobber med trivselsregler og manifest mot mobbing. De legger til at det er tema på elevrådsmøtene og i klassene i forkant av elevrådsmøtene.

Det kommer fram i tilsynet at lærerne fortløpende snakker med elevene i hverdagen om hvordan de har det. Dette skjer sporadisk og underveis som en del av den daglige samtalen, mens andre planlegger dette mer systematisk, og setter av fast tid til samtale med eleven i løpet av uken. På et av trinnene i småskolen bruker de trafikklysmodellen i gjennomføringen; De setter rød farge for ikke bra dag og grønn for god dag.

Lærerne på ungdomstrinnet forteller at elever i 9. og 10. klasse kan, etter søknad, bli elevmentorer for elevene på 8. trinn. Elevmentorene hjelper til med å skape et godt skolemiljø i de nye, sammensatte klassene. De kan også hjelpe 8. trinnet med å utvikle trivselsregler. Lærerne forteller videre at elevene er delaktig i planlegging og gjennomføring av «drømmeskolen», som er en del av mentorjobben. På ungdomstrinnet gjennomfører klassene ulike turer der relasjonsbygging og trivsel er tema. Her får elevene delta på utformingen av hvilke aktiviteter som skal være med, og de diskuterer på hvilken måte dette vil fremme et godt klasse- og skolemiljø.

Skoleledelsen redegjør for at de kontinuerlig arbeider med å sikre at alle lærere jobber med å involvere elevene i arbeidet med klassemiljøet. I egenverdinger og intervju refererer svært mange til at skolen har utarbeidet en tiltaksplan for psykososialt miljø, som skal ligge til grunn for det arbeidet de gjør sammen med elevene, foresatte og ansatte. I planen følger det med et årshjul som angir når og hvordan de ulike trinnene skal jobbe med trivselsregler, livsmestring, kartlegging av elevenes trivsel med mer. Det kommer fram av både virksomhetsplan og tiltaksplan hvordan personalet skal involvere elevene.

Rektor forteller at elevrådet på skolen er aktivt, og de deltar i arbeidet for et godt skolemiljø. Det er tre inspektører ved skolen, og hver av dem følger opp hvert sitt elevråd. Vi har etterspurt dokumentasjon på elevrådets aktivitet skoleåret 2020/21 i form av møteinnkallelser, referater, høringsuttalelse på trivselsreglement eller årshjul for elevrådet. Ettersendt dokumentasjon bekrefter at skolemiljø er tema i elevråd.

Elevrådsrepresentantene vi snakket med viser til de trinnene de selv er på, da de er nye i elevrådet og ikke kjenner til de andre trinnene så godt. De forteller at lærere involverer elevene i arbeidet med skolemiljøet, og understreker at de har et godt skolemiljø. De får tid til å diskutere saker, for eksempel i klasseråd, og de lager trivselsregler i klassene, og får være med på å bestemme hvordan de skal ha det i friminuttene. De forteller at de ulike trinnene har aktiviteter «på kryss og tvers» for å få til et godt skolemiljø. På grunn av korona er det litt andre tider på skolen, men de føler at lærerne legger godt til rette for at de skal ha muligheter til aktiviteter og gjøre ting sammen, som også er innenfor smittevernreglene.

Vår konklusjon er at rektor sikrer at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

Rektor skal jobbe for at alle som arbeider på skolen, skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø. Arbeidet skal være kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene slik at kravene i § 9 A-3 blir oppfylt.

Fauske kommune har en etisk plattform som gjelder for alle skolene. Ledelsen har sendt den inn som dokumentasjon til dette spørsmålet. Rektor sier at skolen nå arbeider med yrkesetikk opp imot overordnet del i fagfornyelsen. I forlengelse av arbeidet skal lærerne arbeide med livsmestring knyttet opp mot fagene. Han mener at personalet ikke bare skal kjenne til den overordnede delen av fagfornyelsen, de skal være/utøve den ut mot elevene.

Kommune har også arbeidet med alle skolene om «KRAFT i Fauskeskolen», som legger grunnlaget for virksomhetsplanen til Vestmyra skole. KRAFT står for: K=Krav, R= respekt, A= ansvar, F= felleskap, T=tillit. Dette angir verdier, visjoner og holdninger til de ansatte.

Virksomhetsplanen tar for seg skolens utviklingsmål, satsingsområder for Fauskeskolene med tiltak for Vestmyra skole, *Laget rundt barnet på skolen, årsplan for klassemiljøarbeid og forventinger til skoleeier, elev, foresatte og ansatte*. I dette dokumentet er også Vestmyras regler for orden og oppførsel. Siste side er 'plakaten' KRAFT i Fauskeskolen. Gjennom tilsynet kommer det frem at virksomhetsplanen er et dokument som de ansatte kjenner til og bruker aktivt. Kjerneordene i *KRAFT i Fauskeskolen* går igjen hos flere. Mange forklarer hvordan de tolker ordene; «Vi skal møte ungene med respekt, vi skal møte dem med tillit, og vi skal hjelpe dem til å bli den beste utgaven av seg selv. At elevene vet du er der for å hjelpe dem, at de kan komme til de voksne uansett.»

Skolen legger vekt på at lærerne gjennomfører relasjonskartlegging til elevene i egen klasse. Gjennom en slik kartlegging kommer det fram om det er elever som ikke blir sett av den enkelte voksne. Lærerne på trinnet sammenligner resultatene for å se om det er elever som får lite oppmerksomhet fra voksne. Deretter går de igjennom hvordan de kan arbeide med relasjonen til hver enkelt elev. Boka «Se eleven innenfra» blir i tilsynet framhevet som viktig i arbeidet med de voksnes holdninger og verdier. Lærerne beskriver at disse holdninger og verdier nå 'sitter i ryggmargen til den enkelte'. I forbindelse med boka har personalet arbeidet med et påstandspill der de skal ta stilling til ulike påstander som omhandler holdninger og verdier til elevene ved skolen.

Å etablere og opprettholde en god skolekultur er viktig for et trygt og godt skolemiljø. Holdninger og verdier til dem som jobber på skolen, har betydning for hvordan skolemiljøet blir for elevene. Normer

og praksis fastsetter rammene for hva som er akseptert og ikke. Gjennom tilsynet viser det seg at skolen er i en prosess etter skolesammenslåing, der de fremdeles arbeider med å få fem skoler til å bli til én.

Alle teamene på skolen har laget en «teamkontrakt» som de skal følge. Disse blir fulgt opp jevnlig på teammøtene, og de er også tema i plangruppemøter. I intervjuer kommer det fram at det er lav terskel for å snakke med inspektørene på hovedtrinnet, samt alle i ledelsen. Lærerne tar det for gitt at ledelsen følger opp om det er noen i personalet som ikke følger skolens verdier og holdninger. Vår vurdering er at teamkontraktene framstår som en form for trivselsregler for de voksne på hvert team, og ikke at dette handler om holdninger og verdier som de skal praktisere overfor elevene. Men vi anser det likevel slik at arbeidsmiljøet for de voksne vil påvirke samspillet og holdningene til elevene.

Statsforvalteren ser at ledelsen legger ned mye arbeid for å få til én felles skole, men vårt inntrykk er at den per dags dato mer fungerer som tre skoler i skolen: *en* på hvert hovedtrinn. Det er viktig at personalet ser at hele skoleløpet til eleven er viktig i elevenes utvikling. Resultatet for elevene på 10. trinn er avhengig av et helhetlig løp, der alle på skolen arbeider etter samme rutiner og verdigrunnlag. Skolen har et tydelig 'verdidokument' (Virksomhetsplanen), og målet er å skape en bred kulturforståelse, og å få et inkluderende sosialt fellesskap hvor mangfold blir verdsatt og respektert.

Vår konklusjon er at rektor jobber for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø, men at det enda er en vei å gå for å etablere en helhetlig praksis ved skolen.

Rektor har ansvaret for at lærerne fremmer en positiv samhandling i klassemiljøet. Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljøet og tryggheten til elevene.

I tilsynet forteller ledelsen at de ved skolestart i høst har hatt gjennomgang av klasseledelse for lærerne, samt gjennomgang av virksomhetsplanen. I virksomhetsplanen for 2020/2021 ser vi at klasseledelse er et utviklingsmål for Vestmyra skole; *«Personalet skal utvikle klasser med godt læringsmiljø med struktur, regler og støttende relasjoner.»*

Ledelsen og elevrådsrepresentantene forteller at Vestmyra skole er en «Hei»-skole. Det betyr at alle skal hilse på hverandre når de møtes, og gi hverandre en positiv feedback. Eleven kan ha ulike måter å hilse på, men uansett form skal mottakeren oppfatte den på en positiv og inkluderende måte. Ledelsen forteller at elever som opplever at andre ikke hilser, kan gi beskjed til skoleledelsen.

I egenvurderinger og intervjuer går det fram at skolen bruker elevundersøkelsen aktivt i arbeidet for å fremme god samhandling i klassemiljøet. Ord og begreper i undersøkelsen blir gjennomgått i forkant, slik at elevene skal være trygge på og forstå hva de betyr. I etterkant arbeider både ledelse, lærere, elever og foresatte med resultatene av undersøkelsen, og henter ut elementer de skal arbeide videre med. Det kommer fram at skolen arbeider i fellesskap – i ledergruppe, på team og i plangruppe - med å tolke elevundersøkelsen og finne områder som de må arbeide med i etterkant. Representanter fra FAU (foreldrearbeidsutvalget) og elevråd bekrefter at også de er med på arbeidet i etterkant av elevundersøkelsen i SMU (skolemiljøutvalget).

Ledelsen framhever at det er nulltoleranse på skolen for krenkende atferd mot elever eller kolleger. Oppfatter ledelsen at det er lærere som ikke fremmer positiv samhandling, gjennomfører de

observasjon og veiledning av lærer. Lærerne har en forventning til at krenkende atferd som ikke fremmer positiv samhandling blir tatt opp av ledelsen, med vedkommende det gjelder. Som nevnt tidligere forteller lærerne at det er lav terskel for dem å snakke med ledelsen, og de viser også til teamkontraktene som jevnlig er tema på møter.

Småskoletrinnet har startet et arbeid som de kaller «klassegjennomgang». I høst har fokuset vært klassemiljø. Ledelsen og kontaktlæreren kartlegger det psykososiale miljøet i klassen, og arbeider med positiv forsterking for klassemiljøet der det er behov.

I virksomhetsplanen står det at skolen har et sosialpedagogisk team som arbeider med elevenes psykososiale miljø både på individ og systemnivå, og at det er tre helsesykepleiere på skolen. I dokumentasjonen blir det nevnt to miljøterapeuter med fokusoppgaver på oppfølging av elevmentorer, drømmeskolen, tiltak i mobbesaker, vennsgrupper, observasjoner og kartlegging av klassemiljø og klasseledelse med mer. Ingen i intervjuene eller fra RefLex har lagt vekt på dette.

Skolen har i tilsynet dokumentert hvordan den arbeider med å fremme positiv samhandling i klassemiljøet. Statsforvalteren i Nordland konkluderer med at rektor jobber for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet.

Skolen skal evaluere arbeidet med skolemiljøet basert på synspunkter fra ansatte, elever og foreldre. Informasjonen fra både lærere, elever og foresatte må brukes i arbeidet med å vurdere hvordan arbeidet med skolemiljøet fungerer, slik at skolens ledelse kan vurdere i hvilken grad det forebyggende arbeidet fremmer helse, trivsel og læring i et trygt og godt skolemiljø.

Gjennom tilsynet viser skolen at de arbeider med endringer og tilpasninger for å oppfylle opplæringsloven kapittel 9A. Lærere, elever og foresatte ved SU/SMU blir orientert om skolens resultater fra elevundersøkelsen, og kan uttale seg til evaluering av arbeidet med skolemiljø. I arbeidet med ny overordnet del i fagfornyelsen blir SU/SMU orientert om hvordan skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring.

Alle trinnene har klasseråd der elevene diskuterer klasse- og skolemiljøet, FAU- og elevrådsrepresentantene bekrefter dette. De sier at temaet blir tatt opp i elevrådet der de går igjennom og evaluerer elevundersøkelsen og aktiviteter for skolemiljøet.

Lærerne forteller at trivsel og skolemiljø er fast punkt i elevsamtalen. I forkant av utviklingssamtalene/kontakt møtene sendes det heim et trivselsskjema der det er forventet at foresatte og elev sammen forbereder seg før dette møtet med lærer. Det kommer ikke fram om forhold avdekket i disse elevsamtalene eller i kontakt møtene blir tatt med i evalueringen av skolemiljøet og tiltaksplanen.

Det går fram at *Tiltaksplan - elevenes psykososiale miljø* blir årlig evaluert og eventuelt revidert av personalet. I tilsynet har vi mottatt to ulike eksempler av tiltaksplanen, noe som tilsier at ansatte muligens forholder seg til ulike planer. Vi har fått dokumentasjon som viser at malen *Aktivitetsplan* også har blitt revidert. Det kommer ikke fram i tilsynet om SU/SMU deltar i utarbeidelse og revideringen av Tiltaksplanen.

Vi ser i *Tiltaksplanen 2020/2021*, at det henger igjen ordlyd og formuleringer fra gammelt lovverk, kapittel 9a, som ble endret i 2017. Planen har stort fokus på mobbing, og vi minner derfor om at loven

handler om at eleven skal oppleve å ha et trygt og godt skolemiljø, og at skolens aktivitetsplikt utløses også i andre tilfeller enn ved mobbing. Dette bør tiltaksplanen gjenspeile. Når planer og dokumenter er revidert og gjort gjeldene for skolen, er det viktig at gammel plan med tilhørende dokumenter (aktivitetsplan) blir fjernet. Dette for å sikre at alle ansatte bruker siste versjon.

Vi finner at skolen evaluerer det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte.

2.3 Våre konklusjoner

10

- Rektor sikrer at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.
- Rektor jobber for at
  - skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.
  - lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet.
- Skolen evaluerer det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte.

3 Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

3.1 Rettslige krav

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi tilbakemelding og veiledning til eleven, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 første og andre ledd. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag og ferdigheter. Underveisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen. Den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling. Rektor må følge opp at elevene får slik tilbakemelding.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 andre ledd bokstav a. Lærerne må sørge for at elevene blir involvert i dette. Elevens egenvurdering er en del av underveisvurderingen. Rektor må følge opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget arbeid.

3.2 Våre observasjoner og vurderinger

Vestmyra skole deltok i den nasjonale satsingen *Vurdering for læring* (VFL) i pulje 3, med oppstart i 2012. Fra 2015 var skolen med på satsingen *Ungdomstrinn i utvikling* (UiU) i pulje 2, der kjerneelementene var å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning i alle fag. *Vurdering for læring*, *klasseledelse* og *organisasjonsutvikling* gikk også inn som deler i dette utviklingsarbeidet. Begge satsingene var bygd opp rundt modellen skolebasert kompetanseutvikling (SKU), som innebærer at hele skolen skal være deltakende aktører i arbeidet.

Vi har fått tilbakemeldinger gjennom egenvurderinger og intervjuer fra et bredt utvalg av lærere på de tre hovedtrinnene, og som viser at det fortsatt eksisterer elementer fra begge disse nasjonale satsingene i kollegiet. Men hvorvidt metodikken fortsatt er en del av lærers praksis, avhenger av hvor 'tett på' den enkelte lærer hadde vært i satsingen.

Ledelsen redegjør for at skolen har arbeidet med VFL over mange år. Å formidle kompetansemål og gi underveisvurdering med tilbakemeldinger som fremmer læring, har da hatt hovedfokus. Det blir fortsatt gitt «små drypp» på tema gjennom mandagsinfoen, men gjennom tilsynet får vi inntrykk av at 20 minutter mandag morgen, kanskje ikke er et godt tidspunkt for viktige tema. I forbindelse med fagfornyelsen er vurdering- og tilbakemeldingskultur satt på agendaen, og den reviderte forskrift for vurdering (gjeldende fra 1.8.2020) skal være tema i skolens utviklingstid inneværende skoleår.

Av ulike dokumenter ser vi at ledelsen trekker i trådene mot å få en felles forståelse og en enhetlig praksis rundt vurdering, der både metodikken VFL og gjennomgang av revidert forskrift for vurdering, er tema i utviklingsarbeidet. Rektor redegjør for at det er særlig viktig for arbeidet å sette vurdering i sammenheng med planlegging og gjennomføring av undervisning etter ny læreplan. Vi har mottatt opplegget for plandagen den 20.11.20 der hovedtema for dagen er skolens vurderingspraksis.

Kravet til vurdering er at **elevne skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse**. Dette er også to av fire prinsipper i VFL.

Det går fram i tilsynet at lærerne fortløpende gir tilbakemelding på hva elevene mestrer og gir veiledning i hvordan de kan bli bedre (øke sin kompetanse). Lærerne gir muntlig tilbakemelding kontinuerlig i undervisningssituasjonen, og det er en felles oppfatning at det er viktig å gi den enkelte elev mestringsfølelse. Flere nevner ulike metoder for tilbakemelding som har sitt utspring i VFL-metodikken: «to stjerner og et ønske», bruk av klistremerker eller emojis, trafikklysmodellen (i forberedelsen til kontaktmøtet på små- og mellomtrinnet), tommel opp o.l. Mange forteller at de har hørt om VFL, men at de ikke knytter metodikken direkte opp mot underveisvurdering.

Når det gjelder skriftlige tilbakemeldinger, blir de gitt i form av små kommentarer i boka eller på læringsplanen til de minste elevene. Til de større elevene er det vanlig med lengre skriftlige tilbakemeldinger etter innleverte oppgaver, presentasjoner eller prøver. Mange forteller at skriftlige tilbakemeldinger gjerne blir lagt på Skooler, som er skolens digitale samarbeidsplattform. Her kan også foreldrene logge seg på og lese tilbakemeldinger som lærer har gitt på elevarbeider. Vi har mottatt eksempler på slik tilbakemelding som ligger på plattformen.

Lærerne har kontaktmøter eller utviklingssamtaler midt i hvert semester der elev og foresatt(e) deltar. I forkant av disse gjennomfører lærerne elevsamtale med hver enkelt elev der de snakker om sosial og faglig utvikling. Heimen får også en forberedelsesoppgave som de skal gå igjennom med eget barn før møtet. I kontaktmøtet blir dette tatt opp igjen, og møtet skal munne ut i en skriftlig melding (referat/rapport) om hva den enkelte elev mestrer (oppnådd kompetanse) og hva eleven kan gjøre for å øke sin kompetanse, også kalt framovermelding (hvordan bli bedre). Eksempler vi har mottatt på dette, viser at samtalene i kontaktmøtet i store trekk er av generell art, men at også faglig ståsted og nye, faglige mål blir satt i disse møtene. Faglig fokus blir større med økende alder, og på ungdomstrinnet blir det utarbeidet en IUP – individuell utviklingsplan for hver enkelt elev.

Vår konklusjon er at rektor følger opp at lærerne gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer, eller veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

12

Å **involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid** er et gjennomgående prinsipp i all undervisningsvurdering. I arbeidet med læreplanen, mål, kjennetegn og kriterier, bør lærerne involvere elevene slik at de får en forståelse for hvor de skal og hva som er forventet av dem. Forskning viser at elever lærer mer og blir mer motivert når de får mulighet til å bruke faglig relevante tilbakemeldinger til å forbedre arbeidet eller prestasjonen sin. Det kan være lettere for dem å forstå og bruke tilbakemeldingene dersom læreren involverer elever underveis i læreprosessen. Å la elevene vurdere seg selv, det vil si vurdere sitt læringsarbeid, egen kompetanse og faglig utvikling, er det fjerde prinsippet i VFL.

Skolens lærere uttrykker at de i varierende grad er gode nok til å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid. Som oftest foregår dette i korte, muntlige samtaler, der elevene i stor grad er opptatt av egen innsats. Lærere forteller at elevene ofte er mer opptatt av det de har gjort og om/at de er blitt ferdige med arbeidet enn å reflektere rundt hva de har oppnådd og hva de må arbeide med for å øke sin kompetanse. For elever på ungdomstrinnet er det mer vanlig med egenrefleksjon/-vurdering og kameratvurdering med to stjerner og et ønske etter presentasjoner.

Av dokumentasjonen finner vi forsøk på egenvurderingsmatriser på elevenes læringsplan, men det er få som trekker dette fram som eksempler på elevenes egenvurdering. Det er uklart for oss om elever og foreldre vet hvem som skal bruke matrisene, eller hvordan. I tilsynet er det ikke gjort rede for om matrisene blir brukt av den enkelte elev etter endt læringsperiode eller om svar eller avkryssinger blir fulgt opp av lærerne i videre undervisningsplanlegging.

Noen lærere har deltatt i den nasjonale satsingen VFL og bruker fortsatt prinsippet om egenvurdering aktivt, men flertallet uttrykker imidlertid at det blir gjort for sjelden eller at lærer selv ikke er flink nok til å trekke med eleven i slik vurdering. Enkeltlærere blir framhevet som at de er gode til dette, noe som betyr at skolen har personale med kompetanse på området.

Elevsamtalene blir trukket fram som et punkt der elevene skal få vurdere seg selv. Av intervjuene går det fram at det da som regel er vurdering av elevens trivsel og sosiale kompetanse som er viktigst, og at faglig egenvurdering kommer i bakgrunnen i disse samtalene. Videre går det fram at skolen ved ledelsen og lærerne har ment at de er rimelig gode til å involvere elevene i vurdering av eget arbeid, og uttrykker forbauselse over at svar i Elevundersøkelsen har gitt dårlig score. Mange lærere innrømmer i tilsynet at de ikke er gode nok med å involvere elevene til å vurdere seg selv, og at de kan bli langt bedre til dette.

Elevundersøkelsen 2019-20 viser at det er framgang på flere områder: indikatorene *Læringskultur*, *Faglig utfordring* og *Vurdering for læring* har fått bedre score enn for Nordland både på 7. og 10.trinn. Det er viktig å skille mellom elevmedvirkning generelt og egenvurdering av faglig ståsted. På dette området i Elevundersøkelsen scorer skolen bra.

Slik vi ser det, er det stor strekk i laget og en del private praksiser ved skolen når det gjelder vurdering og forståelsen av forskriften i sin helhet. Vi ser imidlertid at ledelsen har tatt tak i dette, og at skolen, parallelt med fagfornyelsen, arbeider med vurderingspraksis. Det er viktig at alle lærerne er med og

trekker elevene i samme retning; elevene må ikke bare få øve seg på å gi konstruktiv tilbakemelding til medelever, men også få opplæring i hvordan de kan evaluere seg selv.

Ved å tilrettelegge egenvurdering for alderstrinnet med en gjennomtenkt progresjon, vil elevene etter hvert beherske egenvurderingen bra. Dette må være et felles anliggende for alle lærere fra 1.-10.trinn, og skolens praksis rundt egenvurdering vil etter hvert kunne framstå som omforent. Arbeidet med vurderingspraksis kan bidra til å skape en vi-skole der en helhetlig og felles praksis blir synliggjort ved Vestmyra skole. Målet må være å gi elevene vurdering som er i tråd med regelverket. Da kan bonusen for skolen bli bedre resultater på nasjonale prøver, gode eksamensresultater og høyere grunnskolepoeng sammenlignet med Nordlandsgjennomsnittet og nasjonalt nivå.

På bakgrunn av dokumentasjonen gjennom tilsynet konkluderer Statsforvalteren med at rektor ikke følger opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

3.3 Våre konklusjoner

- Rektor følger opp at lærerne gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer, eller veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.
- Rektor følger ikke opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

4 Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

4.1 Rettslige krav

Rektor skal sørge for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer behovet for tilpasset opplæring.

Læreren skal, som en del av undervisvurderingen, vurdere behovet for tilpasset opplæring, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10. Opplæringen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven. Lærerne skal derfor, som en integrert del av opplæringen, vurdere hvordan eleven ligger an.

Rektor skal sørge for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter, og gjennomfører tiltak som er tilpasset elevens evner og forutsetninger og er til elevens beste

Lærerne skal tilpasse opplæringen til den enkelte elevens evner og forutsetninger, jf. opplæringsloven § 1-3. Dette innebærer at lærerne skal vurdere og prøve ut ulike tiltak. I vurderingen av tiltak skal lærerne legge vekt på elevens beste. For denne vurderingen er det en forutsetning at eleven blir hørt og får si sin mening, og at elevens beste blir tillagt stor vekt, jf. barnekonvensjonen art. 3 og art. 12.

Rektor skal sørge for at lærerne som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning

Dette er en del av undervisvurderingen i den ordinære opplæringen, med et særlig fokus på elever på de laveste trinnene i de tre grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning. Lærerne skal, som en integrert del av opplæringen, vurdere elevene på hvert årstrinn, slik at de kan sette inn tiltak så tidlig som mulig, jf. opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10.

Elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, skal raskt få egnet intensivopplæring slik at forventet progresjon blir nådd

Rektor er ansvarlig for at skolen har en bestemt fremgangsmåte for at elevene raskt får egnet intensivopplæring slik at de oppnår forventet progresjon. Skolen skal sette i gang opplæringen innen kort tid. Opplæringen er en del av den ordinære opplæringen. Den skal være kortvarig og målrettet, jf. opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10. Rektor må følge opp at lærerne følger fremgangsmåten som er bestemt.

Skolen kan gi den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode bare hvis det er til det beste for eleven. Rektor er ansvarlig for å følge opp at eneundervisning bare skjer hvis det er til det beste for eleven. Undervisningen skal i så fall være kortvarig, jf. opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10.

4.2 Våre observasjoner og vurderinger

Rektor skal sørge for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer behovet for tilpasset opplæring. Læreren skal, som en del av undervisvurderingen, vurdere behovet for tilpasset opplæring. Opplæringen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven.

Skoleledelsen redegjør for at de ved skolestart hvert år har tilpasset opplæring på agendaen, og at dette er noe som gjelder for alle elever fra 1. til og med 10. klassetrinn. De beskriver tilpasset opplæring som et overordnet prinsipp som skal bidra til at den ordinære opplæringen i større grad ivaretar mangfoldet i elevenes evner og forutsetninger. Videre forteller de at lærerne tilpasser opplæringen hele tiden til elever med ulike behov, og de trekker fram eksempler som alt fra turmål til mengde lesestoff/opp-gaver og måten lærerne vurderer elevene på. Enkelte elever får også en egen, tilpasset læringsplan.

Av dokumentasjonen går det fram at samarbeidsrutiner mellom skolen og PP-tjenesten har vært gjennomgått inneværende skoleår. I etterkant skal teamene ha arbeidet med en case knyttet til bruk av sirkelen og veilederen. Det er lagt med *S-team-sirkelen* med *Veileder s-team-sirkel* hvor også begrepet tidlig innsats er beskrevet. Blant annet står det «Det er viktig at skolen har systemer som fanger opp og følger opp elevens vansker i den ordinære opplæringen.»

Fra dokumentet *Teamarbeid ved oppstart skoleåret 2020-2021* går undervisvurdering fram som punkt i denne sjekklista for lærerne. Drøftingspunktene: 'sikre gode rutiner i forbindelse med vurderingsarbeid', 'bruk av Skooler' og 'hvordan sikre lik praksis i teamene' er å finne der. Undervisvurdering har også vært tema på fellesinfo den 28.9.20 – der det også ble informert om Statsforvalterens varsel om tilsyn med blant annet undervisvurdering som tema.

Av egenvurderinger og intervjuer går det tydelig fram at lærerne er omforent i forståelsen av begrepet *tilpasset opplæring*. De forteller at vurdering av elevs behov er noe som skjer fortløpende/kontinuerlig i det daglige arbeidet i klasserommet, eller basert på lekser og elevarbeider. Det er som oftest i undervisningssituasjonen at behovene blir avdekket, og lærerne tilpasser fortløpende for den enkelte elev. Det kan bestå av ulike tilnærminger til fagstoffet, variasjon av

mengde og vanskegrad o.l. Endringer blir gjort for at elevene skal få bedre utbytte av opplæringen. Foreldrerepresentantene fra FAU bekrefter at lærerne gjør tilpassinger etter barnas behov.

Lærerne trekker fram at de i løpet av skoleåret bruker ulike kartleggingsverktøy og tester, og at de der vil kunne avdekke behov hos hver enkelt elev. Enkelte nevner at kartleggeren i matematikk, engelsk og norsk blir brukt to ganger per skoleår. Nasjonale prøver på 5. og 8.trinn blir også nevnt som ett av verktøyene for å avdekke behov. Gjennom intervjuene kommer det fram at enkeltlærer gjennomfører en egen kartlegging av elevene ved oppstart hver høst.

I tilsynet fikk vi ikke forståelsen av at skolen har en oversikt over hvilke kartlegginger lærerne skal gjennomføre på de ulike trinnene. At noen lærere har en slags 'privat' praksis for kartlegging, viser at det ikke er en felles rutine for hvilke kartlegginger som er nyttige og hvem som skal ha ansvaret for å gjennomføre dem. Statsforvalteren mener imidlertid at summen av tiltakene på området, viser at lovkravet er oppfylt.

Rektor skal sørge for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter, og at de gjennomfører tiltak som er tilpasset elevens evner og forutsetninger og er til elevenes beste.

Lærerne skal vurdere og prøve ut ulike tiltak der de legger vekt på elevens beste. Da er det en forutsetning at eleven blir hørt og får si sin mening.

Skoleledelsen redegjør for at de arbeider med barnas rettigheter som er nedfelt i Barnekonvensjonen, også med elevene, mest i forbindelse med FN-dagen. Videre mener ledelsen at disse to artiklene nå er tatt med i arbeidet rundt ny overordnet del av læreplanen. Rektor forteller at skolen scorer dårlig på dette punktet i elevundersøkelsen, noe som lærerne i etterarbeidet har vært noe forundret over, og at de derfor har «en vei å gå».

I egenvurderinger og intervjuer viser lærerne fort til elevsamtalene og kontaktmøtene. Enkelte redegjør for at de daglig lytter til hvordan elevene opplever arbeidet med hvert enkelt fag i skoletimene. I slike situasjoner gjør de fortløpende tilpasninger. Enkeltlærer forteller at de prøver å variere gruppen rundt elever som sliter for ikke å stigmatisere dem når de skal arbeide for eksempel på grupperom eller på et annet klasserom. Noen tilpasser lekse- og lesmengde. Av egenvurderingene ser vi at enkelte lærer mener de kan bli flinkere til å vektlegge elevens synspunkter, og andre svarer at det ligger implisitt i lærerens profesjonelle skjønn å arbeide for elevens beste, særlig når de setter i verk egne, tilpassede tiltak for eleven. Noen svarer at de gjennomfører tilpassede tiltak dersom rammebetingelsene er til stede, og andre igjen svarer ikke direkte på spørsmålet. Det kommer ikke fram en felles holdning til dette i kollegiet. Vi er likevel ikke i tvil om at lærerne er opptatt av, og gjør tilpasninger for elevene med de beste intensjoner.

Tilrettelegging eller valg av oppgaver i den hensikt å tilpasse til elevens evner og forutsetninger, synes ikke å være basert på at elevens synspunkter er vektlagt, eller at den er vurdert til barnets beste. For oss er det uklart om artikkel 3 og 12 i Barnekonvensjonen er tatt opp i felles kollegium der de har reflektert rundt hvilken betydning artiklene har i denne sammenhengen; hvordan lærerne skal ta hensyn til elevens stemme og vurdere barnets beste når de gjennomfører tiltak som skal være tilpasset elevens evner og forutsetninger.

Med bakgrunn i de svarene vi har fått i tilsynet er vår konklusjon at rektor ikke sørger for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter, eller at de gjennomfører tiltak som er tilpasset elevens evner og forutsetninger og er til elevenes beste.

Rektor skal sørge for at lærerne som en integrert del av opplæringen vurderer om det er elever på 1. til 4.trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Dette er en del av undervisvurderingen i den ordinære opplæringen, og skolen skal ha et særlig fokus på elever på de laveste trinnene i de tre grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning.

16

Ledelsen forteller at de er i gang med å gjennomføre 'Klassegjennomgang' på 1. - 4. trinn denne høsten, og at runde to skal være i april 2021, etter at alle har gjennomført kartleggingsprøvene for småtrinnet. Her skal to fra ledelsen (rektor/ass. rektor og inspektør 1. - 4.) og kontaktlærerne for klassen møte. Målet er å fange opp elever som har faglige eller sosiale utfordringer slik at skolen kan gjøre tiltak tidlig i skoleløpet. Som dokumentasjon har vi mottatt oversikt over møtet for hver enkelt klasse.

Videre redegjør de for at skolen har to leseveiledere som lærerne kan bruke både i forbindelse med kartlegging, og for å få råd og tips om tiltak i leseopplæringa. Veilederne kan gå inn fysisk i klassen for å modellere for lærerne, eller de kan ta ut elever for leseopplæring.

Lærerne forteller at de starter allerede i første klasse å følge med om noen elever faller ifra. Igjen blir den daglige, uformelle vurderingene og kartleggingene trukket fram. I første klasse er bokstavinnlæring det viktigste. Noen lærere sier at det er greit å fange opp elevens utfordringer når det er små klasser eller når de har stasjonsundervisning. Bare enkeltlærere nevner at lesing har vært et satsingsområde på skolen. Av mottatte læringsplaner for 2., 3. og 6.klasse ser vi at de hver dag starter med *Lesekvarten*, som er et tiltak for å bedre leseferdighetene i småskolen og på mellomtrinnet. Årlig lesekonferanse 1.- 4.trinn blir av enkelte nevnt som et nyttig verktøy i arbeidet med å vurdere om elevene blir hengende etter i lesing. Til denne dagen får lærerne et en forberedelsesoppgave der de skal reflektere rundt leseopplæringa og behovet de har for veiledning i arbeidet. Flere forteller at leseveilederne er tilgjengelig for alle ved behov. Likevel går det fram at det er ulik oppfatning blant lærerne hva de kan bruke leseveilederne til.

Fauske kommune har utarbeidet «Lesing er alle fags mor» som er en plan for språk- og leseopplæring for alle skolene i kommunen. Målet med denne planen er '*å sikre at alle barn i Fauske kommune skal bli gode nok lesere*'. Den er en overordnet strategi- og handlingsplan som angir retning og prinsipper for kommunens leseopplæring.

For oss synes det å være en felles holdning blant lærerne at det er viktig å sette inn tiltak tidlig for å hjelpe elever som henger etter. Det kommer ikke fram om de har bevisst kjennskap til lowverket om å ha et særskilt fokus på elever på 1.-4. trinn når det gjelder den første lese-, skrive- og regneopplæringa. Vi kan ikke se en systematikk i arbeidet, eller at det inngår som en integrert del av opplæringa. Skolen og kommunen har satset mye på å bedre leseferdighetene, men til tross for tiltakene både kommunalt og lokalt på skolen, vedgår rektor at skolen ikke har lykkes helt på området. Ingen i tilsynet har nevnt hvordan elever som henger etter med skrive- og regneopplæring på 1.- 4.trinn, systematisk blir fulgt opp.

Statsforvalteren finner derfor at rektor ikke ivaretar kravet om å sørge for at lærerne som en integrert del av opplæringen vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning.

Elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, skal raskt få egnet intensivopplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Rektor er ansvarlig for at skolen har en bestemt fremgangsmåte for at elevene raskt får egnet intensivopplæring slik at de oppnår forventet progresjon. Skolen skal raskt sette i gang kortvarig og målrettet opplæring som en del av den ordinære opplæringen. Det er rektors ansvar å følge opp at lærerne følger fremgangsmåten som er bestemt.

Ledelsen viser i egenvurderingen til svar gitt i tidligere spørsmål, der blant annet *Veileder intensiv opplæring* er lagt med som vedlegg. I denne veilederen siteres opplæringsloven § 1-4 som omhandler tidlig innsats på 1. - 4. trinn. Ett av punktene der er imidlertid rettet mot alle lærere. Veilederen består av en matrise der det står hvilke kartlegginger eller tester lærer kan gjennomføre etter ulike bekymringer. I tillegg står det hva skolen skal/kan gjøre av tiltak og evalueringer. Av tilsynet går det fram at dette er en kommunalt utarbeidet plan for å sikre at elevene får hjelp så tidlig som mulig. I tillegg finnes det et skjema for registrering av intensiv opplæring som skal dokumentere elevens problem, begrunnelsen for at skolen tilbyr et tidsbegrenset, intensivt tiltak med mål, ansvarlig for gjennomføring, og hvordan skolen har tenkt å gjennomføre tiltaket.

I tilsynet avdekker vi stor variasjon om lærernes kjennskap til denne veilederen. Alle som nevner den, eller som har lagt den med som vedlegg til egenvurderingen, er lærere på 1.-4. trinn. De nevner den både i forbindelse med å vurdere om eleven blir hengende etter i fagene, og om de følger dem opp. Skolens to leseveilederne kan bli kontaktet og brukt i forbindelse med spørsmål rundt intensiv opplæring. De kan også være behjelpelig med å finne egnet opplegg for elever som trenger det, for eksempel lesekurs.

Hvordan skolen gjennomfører intensivopplæringa (framgangsmåten) er i liten grad redegjort for i tilsynet. Lærere på mellom- og ungdomstrinnet forteller for at de kan ta ut elever i norsk, matematikk eller engelsk for tettere oppfølging over en periode, andre sier at de kan gjøre det i alle fag. Lærer på ungdomstrinnet viser til leseopplæringsplanen, i tillegg til at skolen har 'ekspertise' på området. I elevens IUP (individuelle utviklingsplan) kan lærer også utforme mål som blir fulgt opp av skolen og heimen sammen. Lærerne forteller også 'at de gjør så godt de kan' eller at det blir gjort noe dersom rammevilkårene er til stede.

Vår vurdering er at det ikke er en felles forståelse av at skolen skal sette inn intensivopplæring for 1.-4. klasseelever som henger etter i lesing, skriving og regning. Det synes som om lærerne selv velger hva eller om de vil gjøre noe. De har ikke en klar oppfatning om at skolen skal ha en egen framgangsmåte for intensivopplæringen. På bakgrunn av stor variasjon i svarene, finner vi at skolen ikke har en bestemt framgangsmåte for at elevene raskt får egnet intensivopplæring slik at de oppnår forventet progresjon.

Skolen kan gi den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode bare hvis det er til det beste for eleven. Rektor er ansvarlig for å følge opp at eneundervisning bare skjer hvis det er til det beste for eleven. Eneundervisning skal være kortvarig.

I egenvurderingen har ikke ledelsen gitt noe konkret svar på dette, og viser til tidligere svar rundt intensiv opplæring 1.- 4.trinn. De gir heller ikke tydelige svar i intervjuene.

De lærerne som svarer på dette spørsmålet, viser igjen til *Veileder intensiv opplæring*. Videre redegjør enkeltlærer at de prøver å organisere dagen slik at det gir rom for små, intensive økter i perioder for elever som har behov.

Vi ser av registreringsskjema for intensiv opplæring at eneundervisning er et mulig tiltak i forbindelse med intensiv opplæring. Med de få og mangelfulle svar vi har fått på området gjennom tilsynet, er vår vurdering at rektor ikke følger opp eventuell eneundervisning, at den er kortvarig og bare skjer hvis det er til det beste for eleven.

18

4.3 Våre konklusjoner

- Rektor sørger for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer behovet for tilpasset opplæring.
- Rektor sørger ikke for at lærerne
  - hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste
  - gjennomfører tiltak som er tilpasset elevenes evner og forutsetninger
- Rektor sørger for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning.
- Rektor sikrer ikke at elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning
  - raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd eller
  - får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode hvis det er til elevens beste.

5 Våre reaksjoner

5.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

A. Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

Kommunen må sørge for at skolen gir underveisvurdering som bidrar til at elevene når målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 første og andre ledd.

Kommunen må i den forbindelse se til at:

1. rektor følger opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

B. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring

Kommunen må sørge for at skolen vurderer og følger opp den enkelte elevens utbytte av

opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10, jf. opplæringsloven §§ 1-3 og 1-4, og barnekonvensjonen art. 3 og art. 12.

Kommunen må i den forbindelse se til at rektor sørger for at lærerne:

1. hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste.
2. som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning.

Kommunen må også sørge for at:

3. Rektor sikrer at elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd.
4. Rektor følger opp at elevene på 1.-4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode hvis det er til elevens beste.

5.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er 30.04.2021. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Vedlegg: DOKUMENTASJON

Dokumentasjon lagt ved i RefLex:

- Tiltaksplan for elevenes psykososiale miljø
- Elevsamtalskjema 2020 mal (Kraft i Fauskeskolen)
- Referat fra elevråd u-trinn 10.09.20
- Referat fra elevråd 1.-4. trinn 24.09.20
- Møteplan 2021-2021 elevråd 1.-4. trinn
- Møtereferat SU/SMU
- Konstituering av FAU 23.09.2020
- Virksomhetsplan
- Etisk plattform for Fauskeskolen
- KRAFT i Fauskeskolen
- «Se eleven innenfra» - oppgave
- «Se eleven innenfra» - utdrag
- Fellesinfo 28.10.2019
- Fellesinfo 12.09.2020
- Fellesinfo 05.10.2020
- Relasjonskartlegging i klassen høst 2020
- Referat fra teammøte
- Plan for bruk av utviklingstid
- Etterarbeid elevundersøkelsen
- Info om EU til foreldre og foresatte (Udir)
- Mal 9A-individuell tiltaksplan 2018
- Mal 9A-individuell tiltaksplan 2020
- Fokusområder for miljøterapeuter
- Inspeksjonsplan 3.trinn
- Trivselsskjema 3.trinn
- Klasseregler 7B
- Div. klasseregler dokumentert med bilder
- Elevsamtaler 7.trinn 04.10.2019
- Elevsamtaler u-trinn - mal
- Padlet VFL Utviklingstid
- Vurdering minitalk (10.trinn)
- Matteinnføring rød og blå - to eksempler
- My hometown (5.-7.trinn)
- Uteskoleboka 1.-4.trinn
- Regnbuearket 30.09.20
- Læringsplan uke 41-42 3.trinn
- Undervisningsopplegg – samtidskunst m/kompetansemål
- Plan for klassegjennomgang
- Fellesinfo VFL
- Case – tilpasset undervisning
- Mal S-team-møter
- Møteplan S-team 2020-2021
- S-team sirkel

- Samarbeid skole -PPT
- Veileder intensiv opplæring
- Registreringsskjema intensiv opplæring
- Leseplan "Lesing er alle fags mor" (Fauske kommune)
- Status og handlingsplan for leseopplæringa
- Refleksjonsspørsmål til lesekonferansen
- Referat fra lesekonferanse
- Kartleggingsprøve lesing 2.trinn (Udir)
- Kartleggingsprøve regning 2.trinn (Udir)
- Elevenes psykososiale miljø – oppgave
- Teamarbeid – oppstart
- Padlet skolemiljø
- Kontaktmøtemaler for ulike trinn 1.-2., 3.-4. og 5.-7.: skjema for heimen og skjema for lærer

Ettersendt dokumentasjon:

- Møteplaner for FAU, SU/SMU og Elevråd 2020/2021
- Eksempler på læringsplaner – 6.trinn, 8.trinn og 10.trinn
- Trivselsskjema 1.-4 o.l.
- Eksempel på egenvurderinger faglig og sosialt
- Maler på for vurdering i fag og egenvurderinger
- Teamkontrakter fra alle team
- Eksempler på notat fra elevsamtaler og kontaktmøte
- Eksempel på IUP
- Eksempel på opplegg i kroppsøving med kriterier
- Eksempel på vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse
- Opplegg for skolens fellesdag om vurdering/vurderingspraksis 20.11.20

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Fridtjof Nansens vei 11, Pb 1405, 8002 Bodø

